

Загребельна І.А.,
студентка 6 курсу, 4 групи, Інституту
прокуратури та кримінальної юстиції,
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ЗЛОЧИННІСТЬ

Ключові слова: засоби масової інформації, пропаганда, криміногенний вплив.

Анотація. Тезиси присвячені проблемі висвітлення злочинності і діяльності ЗМІ через їх криміногенну спрямованість та вплив інформації на причетність поширення злочинності.

Ключевые слова: средства массовой информации, пропаганда, криминогенное влияние.

Аннотация. Тезисы посвящены проблеме освещения преступности и деятельности СМИ через их криминогенную направленность и влияние информации на причастность распространения преступности.

Summary. Theses are devoted to the problem of crime coverage and media activities due to their criminogenic orientation and the impact of information on the involvement of crime.

Key words: mass media, propaganda, criminogenic influence.

Сучасне життя важко уявити без засобів масової інформації. Радіо, телебачення, інтернет, стали невід'ємними атрибутами світу сучасної людини. Сьогодні в суспільстві відбуваються інтенсивні процеси інформатизації та інтелектуалізації, прискореними темпами формується інформаційне суспільство, особливістю якого є комп'ютеризація всіх сфер людського життя. Останнім часом комп'ютерні технології та комп'ютерні системи використовуються в більшості злочинів як засіб їх вчинення [4, с. 1297]. Однак, паралельно можна говорити про цілий ряд тривожних, небезпечних і навіть патогенних процесів у духовній сфері.

Безумовно погоджуємось з думкою Головкина Б.М., що нинішня система знань, понять і категорій кримінології сформувалася у період індустріального розвитку суспільства і неklasичної науки. Постіндустріальна стадія розвитку людства вимагає переосмислення й уточнення багатьох положень кримінологічної теорії, перегляду традиційних підходів до боротьби зі злочинністю [7, с. 169]. Становлення інформаційного, відкритого, гласного, демократичного суспільства не лише дає змогу будувати більш ефективно та успішно суспільство, але й надає нових імпульсів невідомим раніше загрозам безпеки держави, створює принципово нові складнощі для системи національної безпеки. Належне і успішне формування кіберполітики безумовно запорука успіху всього суспільства [7, с. 158]. Соціологічні дослідження свідчать про неоднозначний вплив засобів масової інформації на формування свідомості. Особливо типовими явищами вітчизняного медіа-простору останнім часом стали дезінформація та пропаганда. Останніми роками проводяться масштабні дослідження вченими різних галузей щодо впливу ЗМІ на свідомість підлітків та їхню протиправну поведінку [1, с. 14].

Механізм дії криміногенного впливу ЗМІ на масову свідомість та окремого індивідуума прослідковується у висвітленні переліку способів, знарядь, конкретних особливостей вчинення злочинів. Такі подробиці вчинення конкретного злочинного діяння (най-

більш сприятливий час, обстановка, знаряддя та спосіб вчинення) виступають каталізатором для втілення кримінальної мотивації аналогічного чи схожого злочину. Поширення такої інформаційної продукції націлено на підвищення зацікавленості з боку об'єкта впливу, але разом із тим є пропаганда та схиляння до скоєння висвітлених злочинних подій.

За допомогою ЗМІ як сформована та розвинута система на суспільство поширюється кримінальна субкультура. Метод пропаганди кримінальної субкультури, на думку Ю. І. Гололобової, включає в себе декілька компонентів: 1) формування привабливого образу злочинного світу; 2) інформаційне та морально-психологічне забезпечення окремих видів і напрямків злочинної діяльності; 3) створення позитивного образу представників злочинних структур і корумпованих представників влади; 4) поширення злочинної ідеології. [2, с. 61-63] Тобто, шляхом закликів, надання інформації щодо можливості уникнути покарання, легкості одержання блага злочинним шляхом, підривання авторитету правоохоронних та судових органів, опосередковано здійснюють вплив на процес реалізації кримінальної мотивації у формі злочинних посягань.

Інтернет може містити інформацію агресивного, жорстокого, аморального чи соціально небезпечного змісту, а надання переваги віртуальному світу перед реальним справляє негативний вплив на психіку та може викликати тривожність, фрустрацію, девіантну поведінку. Більшість людей налаштована на те, що підкажуть Інтернет, засоби масової інформації, а сама втрачає здатність до самостійного мислення [3, с. 4].

Так в Україні актуальним стало питання «груп смерті», адміністратори яких, вміло доводять підлітків до самогубства. Випадки смерті через дані групи зафіксовані майже по всій Україні, а саме Суми, Полтава, Донецьк і це лише ті області в яких було відомо, що причиною їх смерті став вступ в «Групу смерті». Модератори даних груп використовують певні форми впливу на особу, що повинні, за їхнім розрахунком, спрямувати поведінку членів цих груп в необхідному для них напрямку. Організатори пропонують зіграти у певну гру, надаючи кожний раз нове завдання, як докази необхідно постійно робити фотозвіт виконаних завдань. Кінцевим завданням є вбити себе. Куратор задалегідь обговорює з жертвою

обстановку самогубства. Самі організатори в цей час транслюють усе в прямому ефірі, в особливому тіньовому сегменті Інтернету, де утворився цілий «чорний ринок» у Darkneti де існує можливість продажу таких відеоматеріалів. [4]

Важливість стримування росту злочинності обумовлена необхідністю використання ЗМІ та переорієнтування їх на попередження злочинної поведінки, поширення зразків правомірної поведінки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головкін Б.М. Теперішнє і майбутнє кримінології //Проблеми законності. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. 2020. № 149. С. 168- 184. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/200724/205532>
2. Бугера О. І. Проблеми використання засобів масової інформації для запобігання злочинів серед неповнолітніх: автореф. дис. канд. юрид. наук : – К., 2006. – 14 с.
3. Гололобова Ю. И. Средства массовой информации и преступность: криминологический аспект. Москва, 2002. – 161 с.
4. Опонасенко Л. Правила життя для підростаючого покоління // Голос України. – 3 листопада. – 2010. - № 206. – с. 4.
5. Ovcharenko, Mykola O; Tavolzhanskyi, Oleksii V; Radchenko, Tetiana M; Kulyk, Kateryna D; Smetanina, Nataliia / Combating Illegal Drugs Trafficking Using the Internet by Means of the Profiling Method /Tavolzhansky O. V.// V.Journal of Advanced Research in Law and Economics; Craiova Том 11, Изд. 4(50), (Summer 2020): 1296-1304.
6. Амінов Б. Группы смерти в Вконтакте: кто и как доводит детей до суицида // Факти: сайт. URL: <http://fakty.ictv.ua/ua/svit/20160518-1584860/>
7. Tsympko, Victoria, Kateryna I. Alieksieieva, Iryna A. Venger, Oleksii V. Tavolzhanskyi, Nataliya I. Galunets, & Alona V. Klyuchnik. « Information Policy of the Enterprise as the Basis for the Reproduction of Human Potential in the Structure of Public Social Interaction.» Journal of Advanced Research in Law and Economics [Online], 10.6 (2019): 1664-1672. Web. 6 Nov. 2020
8. Tavolzhanskyi, O.V. (2017). Osnovu derzhavnoi kiberpolituku Ukrainu: formuvannya ta realizatsiya. Naykovo-informatsynui

Злочинці і жертви злочинів

visnuk Ivano-Frankivskogo universitetu prava imeni Korolya Danula Galutskogo: Seriya Pravo, 4. (16), 158–164

Науковий керівник: к.ю.н., доц Таволжанський О.В.